

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної економічної теорії та економічної політики

Допущено до захисту

Завідувач кафедри,

к.е.н., доцент _

« »

Макуха С. М.

2019 р.

РЕФЕРАТ

на здобуття освітнього ступеня магістра

*зі спеціальності 051 «Економіка» за магістерською програмою професійного
спрямування «Теорії та моделі управління економікою»*

на тему:

**«Теоретична основа промислової політики в умовах формування цифрової
економіки»**

Виконавець:

студентка VI курсу

факультету економіки та

управління підприємництвом

Шкребець Марія _

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор, член-кореспондент НАН

України

Звєряков М.І. _

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Накопичений до XXI ст. потенціал розвитку інформаційно-комунікаційних технологій є причиною істотних змін в функціонуванні економічних систем різного рівня - від світової економіки до окремих суб'єктів господарювання, а цифровізація – найважливішим фактором економічного зростання національних та глобальної економіки. Під їх впливом відбувається перехід від впровадження окремих цифрових технологій до комплексної побудови цифрової екосистеми. Особливу важливість процесу цифровізації надає її визначальне значення в переході до четвертої промислової революції і до шостого технологічного укладу. У зв'язку з цим цифровізація є важливою складовою економічного розвитку більшості країн і одночасно стає основою сталого зростання виробництва, підвищення конкурентоспроможності та рівня життя населення.

Необхідно зазначити, що цифрові технології можуть підвищувати продуктивність праці і капіталу та полегшувати вихід на глобальні ринки завдяки зниженню операційних витрат і вирівнюванню інформаційної асиметрії. У той же час вони створюють серйозні виклики, в тому числі для інклюзивності розвитку, оскільки процес автоматизації виробництва завдяки впровадженню робототехніки може обумовити до зниження традиційної цінності індустріалізації як стратегії подолання економічного відставання.

Історичні факти свідчать про те, що в процесі хвилеподібного розвитку технологій, включаючи перехід до цифрового світу, блага створюються не автоматично, а залежать від ефективності промислової політики. Саме чітко продумана промислова політика здатна забезпечити використання потенціалу цифрового світу в інтересах економічної диверсифікації, структурних перетворень та збільшення доданої вартості.

Дослідження процесу трансформації промислового комплексу в умовах глибокого проникнення цифрових технологій у реальний сектор має високе як науково-теоретичне так і практичне значення. А дослідження досвіду країн світу щодо розробки промислової політики в умовах розвитку цифрової економіки надасть змогу обґрунтувати рекомендації щодо адаптації в Україні.

Теоретичною основою дослідження стали наукові роботи зарубіжних вчених (Е. Брінвольфссона, Р. Бухти, М. Кастельса, Т. Мезенбурга, Н. Негропonte, М. Скілтона, Р. Стоу, Д. Тапскотта, Р. Хікса і ін.), російських дослідників (І. Бойко, С.Ю. Глазьева, А.В. Зубарева, М.Л. Калужького, В.Л. Макарова, Р.В. Мещерякова, Д.Є. Наміота, А.А. Петрова, С.А. Плуготаренко, Є.Б. Стародубцевої, Е.В. Устюжаніна, А.А. Енговатової, Т.Н. Юдіної і ін.).

Значну роль в дослідженні проблем цифрової економіки та формуванні інформаційної бази відіграють експерти міжнародних організацій (Світового банку, Організації економічного співробітництва і розвитку, Міжнародного союзу електрозв'язку та ін.) і консалтингових компаній (Ernst & Young, KPMG, McKinsey, PricewaterhouseCoopers, Boston Consulting Group і ін.).

Слід також зазначити, що питання повномасштабного переходу промислового сектора на нові інформаційні технології і супутні радикальні

зміни бізнес-моделей поки мало досліджені у вітчизняній літературі. Зокрема, дослідженням питань розвитку промислової політики і в умовах цифрової економіки займалися О.О. Носирев, М. Заниздр, І. Ящишина, Д. Олійник, Ю. Федотова, О. Снігова, Л. Петкова, Д. Марушак та ін.

Незважаючи на проведені дослідження з означеної проблематики, комплексний аналіз досвіду країн світу щодо розробки промислової політики в умовах розвитку цифрової економіки до теперішнього часу відсутній.

Актуальність проблеми, недостатня її розробленість і висока соціально-економічна значимість, як для світової економіки, так і для України визначили вибір теми, завдання і структуру магістерської роботи.

Метою роботи виступає дослідження національних особливостей промислової політики в умовах розвитку цифрової економіки та її вплив на соціально-економічний розвиток країн.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити наступні **завдання:**

- надати характеристику промислової політики у високорозвинених країнах;
- розглянути особливості розвитку цифрової економіки у високорозвинених країнах;
- дослідити взаємозв'язок цифрової економіки та промислової політики у високорозвинених країнах;
- визначити особливості промислової політики в країнах з транзитивною економікою;
- охарактеризувати розвиток цифрової економіки в країнах з транзитивною економікою;
- виявити вплив цифрової економіки на розробку промислової політики в країнах з транзитивною економікою;
- розглянути особливості впливу індустрії 4.0 на планування промислової політики України;
- дослідити трансформацію ринку праці в Україні в умовах цифрової економіки;
- визначити інвестиційний потенціал вітчизняного промислового сектору в умовах формування цифрової економіки.

Об'єктом дослідження виступає промислова політика в умовах розвитку цифрової економіки.

Предметом дослідження є національні особливості промислової політики в умовах розвитку цифрової економіки.

Методи дослідження. Для досягнення мети та розв'язання визначених завдань дослідження в роботі використано такі загальнонаукові методи: абстрактно-логічний (для узагальнення національних особливостей промислової політики в умовах розвитку цифрової економіки); статистичного аналізу (оцінки тенденцій розвитку цифрової економіки); метод кількісного та якісного порівняння (з метою оцінки впливу Індустрії 4.0 на розвиток промисловості країн світу); описово-аналітичний метод (для виявлення взаємозв'язку цифрової економіки та промислової політики у країнах світу).

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у можливості застосування сформованих теоретичних положень та практичних висновків: у науково-дослідній діяльності – для проведення подальших досліджень з даної теми; у практичній діяльності – з метою підвищення ефективності розробки промислової політики України та прискорення її цифровізації; у навчальному процесі – під час проведення лекційних, семінарських і практичних занять.

Наукова новизна дослідження полягає в розробці пропозицій щодо адаптації зарубіжного досвіду в процесі розробки промислової політики в умовах розвитку цифрової економіки.

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (135 найменувань) та 3 додатків. Загальний обсяг роботи становить 104 сторінки. Основний зміст викладено на 91 сторінці. Робота містить 1 таблицю.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В ВИСОКОРОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ СВІТУ**» зазначено, що промисловий сектор будь-якої країни світу є важливою складовою, яка забезпечує її сталий соціально-економічний розвиток і відіграє важливу роль у досягненні стабільного нарощування показників національного багатства і забезпеченні національної безпеки.

Уточнення змісту поняття промислової політики необхідне не тільки через зміну умов, але й для того, щоб чітко відрізнити її від загальної стратегії державного розвитку та для можливості порівняння змін її результативності на різних етапах індустріального розвитку.

Важливо зазначити, що існує принципова відмінність промислової політики розвинених країн світу та країн з транзитивною економікою. Як зазначає професор М.І. Зверяков у високорозвинутих країнах відбулась еволюція державної промислової політики від галузевої до політики конкурентоспроможності.

Якщо узагальнити, новий сенс, котрий сучасні дослідники вкладають у поняття "промислова політика" розвинених країн світу, то слід відзначити таке:

- це всі дії, спрямовані на сприяння реструктуризації промисловості та розвитку нової промисловості;
- це не просто державна допомога чи політика R&D (інноваційна політика), це комплекс дій, підтриманих інструментами, що націлені на сприяння окремим шляхам розвитку;
- вона динамічна і цілісна у сенсі врахування побічних факторів попиту і пропозиції та мікро- та макроекономічних факторів;
- враховує всі параметри, що впливають на розвиток, забезпечуючи вживання додаткових чи узгоджених заходів на різних рівнях уряду
- вона проактивна, адже має передбачити зміни для того, щоб сприяти адаптації виробничої системи;
- її завдання полягає не в підтриманні старих промислових структур, а швидше у їх удосконаленні шляхом обміну технологіями, разом з розвитком нової промисловості;
- вона має стратегічний характер: "короткозорі погляди, що задовольняють короткострокові інтереси, не можуть спричинити до стійку економічну політику, у значенні стійкості не лише самої економіки, але й розвитку відповідного суспільства".

Аналізуючи еволюцію концепцій цифрової економіки, можна зробити висновок, що в даний час вони являють собою досить розрізнені теоретичні розробки окремих авторів. Розвиток уявлень про даний феномен, зміст концепцій відображені в таблиці.

Еволюція концепцій цифрової економіки в контексті теоретичних підходів

Період	Підходи, представники	Суть
90-і рр. XX ст. 2000-і рр.	Техноцентристський підхід (Д. Гапскотт, Н. Негропonte, Е. Бріньольфссон, Б. Кахін, Б. Йоханссон, Ч. Карлссон, Р. Стоу, Б. Карлссон)	Процес зміни існуючих галузей (секторів) економіки за допомогою ІКТ (інтернету)
2000-2009 рр.	Трансформаційний підхід (С. Шарма)	Формування нових бізнес-моделей, ринків і галузей в результаті інтеграції ІКТ в бізнес-процеси.
2010-2015 рр.	Екосистемний підхід (М. Скілтон)	Частина цифрової екосистеми, взаємодія технологій в бізнесі, що сприяє створенню нових видів ринкової кон'юнктури, бізнесу, споживачів, досвіду взаємодії.
2016 р.	Відтворювальний підхід (Л.В. Лапідус, В.М. Кульков, Т.І. Чінаева, Т.Н. Юдіна)	Сукупність відносин, що складаються в результаті виробництва, розподілу, обміну та споживання благ, заснованих на онлайн-технологіях; стадія розвитку неоекономіки, для якої характерні масштабне використання цифрових технологій в економічних процесах, а також формування нового типу економічних відносин - М2М.
	Кіберсистемний підхід (Е. Ведута, Т.Н. Джакубова)	Економічна Киберсистеми, що допускає можливість управління нею з метою забезпечення необхідного напрямку розвитку
2017-2018 рр.	Інституційний підхід (Є. Богомоллов, Е.В. Купчишина)	Сукупність взаємопов'язаних інститутів і організацій ЦЕ

Необхідно зазначити, що прогрес в розвитку робототехніки, технологій штучного інтелекту, адитивного виробництва і аналізу даних відкриває значні можливості для прискорення процесу інновацій і підвищення доданої вартості промисловості. Серед розвинених країн за величиною доданої вартості лідерами є: США (в 2018 р. додана вартість промисловості складала 3755691,3 млн. дол. США), Японія (в 2018 р. додана вартість промисловості складала 1434785,4 млн. дол. США) та Німеччина (в 2018 р. додана вартість промисловості складала 1118018,5 млн. дол. США).

У другому розділі «**ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В КРАЇНАХ З ТРАНЗИТИВНОЮ ЕКОНОМІКОЮ**», по перше, розглядаються різні підходи до поняття «промислова політика».

Підходи щодо визначення поняття промислова політика країн з транзитивною економікою

Автор	Визначення поняття
Ресурсно-галузевий підхід	
Отіс Л., Грехем Дж.	Промислова політика – сукупність стратегічних заходів держави щодо підтримки або розвитку певних галузей або секторів економіки.
Абалкін Л. І.	Промислова політика являє собою систему заходів, які спрямовані на зміни в структурі промисловості відповідно до позначених національними цілями і пріоритетами
Форман-Пек Дж.	До промислової політики відносяться переважно політика впливу на галузі виробництва і інфраструктурні галузі
Інституціональний підхід	
Родрік Д.	Промислова політика розглядається як комплекс дій, спрямованих на створення сприятливих умов співпраці між приватним сектором і державою.
Заваднікова В.	Промислова політика – це комплекс заходів, що проводяться державою як інститутом, метою яких є надання впливу на діяльність організацій, підприємців, корпорацій і т.д., а також на окремі аспекти діяльності, які відносяться до організації самого виробництва; розподілу і реалізації товарів і послуг на всіх фазах життєвого циклу суб'єкта господарювання та життєвого циклу його продукції
Кондратьєв М. Д.	Державна промислова політика – це політика створення і розвитку конкурентоспроможних і ефективних підприємств, що дозволяють реалізовувати необхідні державі проекти і програми

По-друге, актуальність і необхідність модернізації економіки країн, з транзитивною економікою обумовлена впливом низки зовнішніх і внутрішніх чинників. Серед найбільш потужних зовнішніх чинників необхідно враховувати той факт, що світовий ринок став глобальним. Це обумовлює необхідність відповідної орієнтації економіки і стратегії розвитку кожної країни, її участі у глобальній конкуренції. Перемагають у такій конкурентній боротьбі країни, які здійснюють системну модернізацію своїх економік, постійно орієнтують їх діяльність на виготовлення продукції з інноваційним наповненням. Насамперед, орієнтація економіки повинна бути спрямована на зростання обсягів виготовлення такої продукції, яка позитивно позначається на якісних змінах в структурі валової та доданої вартості. Це свідчитиме про результативність модернізації економіки та набуття нею сучасного рівня конкурентоспроможності.

Слід зазначити, що ще 15 років тому на частку країн, що розвиваються припадало лише 20% доданої вартості в промисловості, сьогодні - вже третину. При цьому промисловість в країнах, з транзитивною економікою продовжує зростати. За величиною доданої вартості лідерами є: Китай (в 2018 р. додана вартість промисловості складала 5532092,9 млн. дол. США), Індія (в 2018 р. додана вартість промисловості складала 736314,6 млн. дол. США) та Російська

Федерація (в 2018 р. додана вартість промисловості складала 531512,9 млн. дол. США). Отже, визначення пріоритетів модернізації економіки країн з транзитивною економікою та їхніх секторів і окремих підприємств повинно відбуватися з урахуванням такого важливого чинника їх розвитку як зовнішній попит на їх продукцію і послуги. Тобто мова повинна йти насамперед про завоювання нових ринків шляхом задоволення їх попиту на інноваційну продукцію.

По-третє, цифрова економіка не тільки відкриває можливості, а й створює загрози. Існують труднощі з використанням нових можливостей, наприклад, через низький рівень цифрових навичок і недостатній рівень проникнення технологій як всередині, так і між країнами.

У третьому розділі **«РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ»** визначенні можливості, перспективі та сучасний проведення цифровізації в Україні та виявленні необхідні напрями промислової політики.

В останні роки Україна істотно збільшила обсяги виробництва та експорту сільськогосподарської продукції. Але попри збереження статусу аграрної країни Україна також володіє розгалуженою мережею промислових підприємств, чий ресурсний потенціал є одним із фундаментальних системотворчих елементів національної економіки. Промисловість також створює значну кількість кваліфікованих робочих місць, формує експортний та інвестиційний потенціал, визначає спрямованість НТП, забезпечує розбудову територій населених пунктів і підвищення рівня добробуту населення. Порівнюючи величину доданої вартості в промисловості України та промислово розвинених країн варто зазначити, що існує суттєвий розрив. Порівняно з доданою вартістю країн з транзитивною економікою простежується також розрив, проте дещо нижчий.

На сьогоднішній день в Україні розроблено проект Національної стратегії Індустрії 4.0. Встратегії 4.0 аргументується, чому наразі і в найближчі 5 років в Україні немає умов для будь-якого позиціонування серед лідерів, – провідних 20-30 постіндустріальних держав світу. Натомість, Україна може бути як мінімум регіональним лідером у сфері складних та наукоємних інженерних послуг як:

- програмування у сфері промислових хайтек/створення нових програмних продуктів, включно на нових технологіях 4.0;
- проектування (електричне, механічне, електронне, технологічне, будівельне тощо);
- промислова автоматизація та комплексний інжиніринг (включно з введенням в експлуатацію промислових об'єктів);
- розробка та виробництво складних, малосерійних або унікальних виробів .

Розвиток цифрової економіки, заснованої на виробництві, розповсюдженні та споживанні інформації, викликає великі соціально-економічні зрушення, в тому числі і в сфері трудових відносин, при цьому змінюється тип професійної діяльності та характер самої праці. У цифрову

економіку накопичення матеріальних благ перестає бути головною метою суспільства, на перший план виходять нематеріальні цінності та інтереси.

На думку науковців, новий характер праці пов'язаний з підвищенням кваліфікації працівників, їх постійним навчанням і творчим спілкуванням. Розвиток ринку праці на основі цифрових технологій призводить до модернізації трудових відносин: в спілкуванні між роботодавцями і виконавцями спостерігається активне використання ІКТ та формування нових норм поведінки.

Як наслідок, нові трудові відносини сприяють:

- істотному скороченню трансакційних витрат (оренда офісних приміщень, підбір персоналу, транспортні витрати);
- впровадженню гнучкої організації праці і гнучкого штату;
- збільшенні продуктивності праці (за рахунок усунення перешкод для роботи, існуючих в офісі);
- підвищення мотивації (зростання довіри між наймачем і працівником);
- поліпшеному обслуговуванню замовників (цілодобово, без оплати понаднормових годин).

Сьогодні українці мають доступ до онлайн-ринку праці через різні платформи – і міжнародні, і регіональні, і місцеві. Станом на березень 2018 року лише на 6 платформах працювали щонайменше півмільйона працівників з України. Це приблизно 3% працевлаштованого населення (кількість якого станом на січень 2016 року оцінювалася в 16,2 млн. осіб). Трансформація ринку праці в умовах розвитку цифрової економіки уже розпочалась. Враховуючи численні дослідження, які показали, що молодь надає перевагу працювати онлайн вдома, доцільно обґрунтувати можливість розширення цифрового ринку зайнятості в Україні.

Раціональна державна політика забезпечить підвищення інвестиційної активності за наявності певних економічних передумов, якими є:

- залучення іноземних інвестицій з урахуванням мети і завдань структурної трансформації промислового комплексу, цільових програм міжгалузевого розвитку, конверсії;
- збільшення обсягів інвестиційних ресурсів, які формують виробничий потенціал на новітній науково-технічній базі;
- ефективне використання інвестицій;
- обґрунтування вибору пріоритетних секторів матеріального виробництва, які визначають конкурентні позиції країни на світових ринках;
- створення динамічного експортного потенціалу, що може швидко адаптуватися до кон'юнктури зовнішнього ринкового середовища ;
- розвиток виробництва продукції виробничо-технічного призначення.

Розробка промислової політики України в умовах цифровізації повинна базуватись на створенні нових можливостей для інвестиційної діяльності в промисловості, нових робочих місць, надавати поштовху для розвитку вітчизняної ІТ-індустрії загалом, та в сфері промисловості зокрема.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження особливостей промислової політики в умовах формування цифрової економіки у високорозвинених країнах, країнах з транзитивною економікою та і Україні можна зробити наступні висновки:

1. Сучасними дослідниками поняття "промислова політика" визначається як: всі дії, спрямовані на сприяння реструктуризації промисловості та розвитку нової промисловості; комплекс дій, підтриманих інструментами, що націлені на сприяння окремим шляхам розвитку; динамічна і цілісна у сенсі врахування побічних факторів попиту і пропозиції та мікро- та макроекономічних факторів; політики, яка враховує всі параметри, що впливають на розвиток, забезпечуючи вживання додаткових чи узгоджених заходів на різних рівнях уряду тощо. Встановлено що прогрес в розвитку робототехніки, технологій штучного інтелекту, адитивного виробництва і аналізу даних відкриває значні можливості для прискорення процесу інновацій і підвищення доданої вартості промисловості. Серед розвинених країн за величиною доданої вартості лідерами є: США (в 2018 р. додана вартість промисловості складала 3755691,3 млн. дол. США), Японія (в 2018 р. додана вартість промисловості складала 1434785,4 млн. дол. США) та Німеччина (в 2018 р. додана вартість промисловості складала 1118018,5 млн. дол. США). Проведене дослідження особливостей промислової політики в розвинених країнах світу дає змогу зробити висновок, що визначальною характеристикою є перехід промисловості на цифрові технології. В цих умовах більшість розвинених країн світу розробляють власні стратегії трансформації промислової політики в контексті впровадження передових досягнень науки і цифрових технологій на промислових підприємства. Адже завдяки таким діям, мають одні з найвищих показників доданої вартості в промисловості і мають змогу підтримувати й надалі свої конкурентні позиції на світовому ринку та забезпечувати сталий соціально-економічний розвиток.

2. Характерними ознаками цифрової економіки є: широке застосування ІКТ та мережі Інтернет в економічних процесах та посилення їх ролі в житті суспільства; максимальна автоматизація бізнес-процесів суб'єктів підприємництва; наявність навиків володіння сучасними технологіями в учасників цифрових економічних відносин; зростання валового внутрішнього продукту за рахунок цифровізації економіки та збільшення частки цифрової економіки в ВВП; збільшення питомої ваги ІКТ, інформаційних продуктів і послуг у ВВП; використання цифрових платформ у процесі розвитку бізнес-моделей; формування єдиного інформаційного простору між учасниками економічних відносин: бізнесу, держави й громадян; розвиток глобального цифрового ринку.

3. Існування нерозривного зв'язку промислової політики та цифровізації економіки характерне для розвинених країн. Промислова політика цих країн, враховує основні технологічні тренди у сфері цифрової трансформації промисловості, а саме: масове впровадження інтелектуальних

датчиків у обладнання та виробничі лінії (технології індустріального Інтернету речей); перехід на безлюдне виробництво та масове впровадження роботизованих технологій; перехід на зберігання інформації та проведення обчислювань із власних потужностей на розподілені ресурси («хмарні» технології); наскрізна автоматизація та інтеграція виробничих і управлінських процесів у єдину інформаційну систему; використання всієї маси збираних даних для формування аналітики (технології «великих» даних); перехід на обов'язкову оцифровану технічну документацію та електронний документообіг; цифрове проектування та моделювання технологічних процесів, об'єктів, виробів протягом усього життєвого циклу від ідеї до експлуатації (застосування інженерного програмного забезпечення); застосування технологій нарощування матеріалів взамін зрізання («адитивні» технології, 3D-прінтинг); застосування сервісів із автоматичного замовлення витратних матеріалів і сировини для виробництва продукції та автоматичного постачання готової продукції споживачу, обминаючи посередницькі ланцюжки; застосування безпілотних технологій у транспортних системах, у т. ч. для постачання промислових товарів; застосування мобільних технологій для моніторингу, контролю та управління процесів у житті та на виробництві; перехід на реалізацію промислових товарів через Інтернет.

4. Встановлено, що на сьогоднішній день країни з транзитивною економікою ще неповною мірою використовують переваги впровадження цифрових технологій в промисловості, а також їхні промислові політики не включають ефективних засобів стимулювання з метою впровадження цифрових технологій в промисловості. Проведений аналіз дав змогу визначити, що серед країн з транзитивною економікою за величиною доданої вартості лідерами є: Китай (в 2018 р. додана вартість промисловості складала 5532092,9 млн. дол. США), Індія (в 2018 р. додана вартість промисловості складала 736314,6 млн. дол. США) та Російська Федерація (в 2018 р. додана вартість промисловості складала 531512,9 млн. дол. США). Актуальність і необхідність модернізації економіки країн, з транзитивною економікою обумовлена впливом низки зовнішніх і внутрішніх чинників. Серед найбільш потужних зовнішніх чинників необхідно враховувати той факт, що світовий ринок став глобальним. Орієнтація економіки країн з транзитивною економікою повинна бути спрямована на зростання обсягів виготовлення такої продукції, яка позитивно позначається на якісних змінах в структурі валової та доданої вартості.

5. Основною проблемою розвитку цифрової економіки в країнах з транзитивною економікою - це відсутність системної державної політики в цій сфері.

6. Доведено, що при цифровізації найбільшу перевагу отримують ті країни, в яких крім сектора послуг і соціальної сфери, існує здорова виробнича і ефективна відтворювальна системи. Ефекти від цифровізації промисловості будуть тим потужнішими в масштабі країни, чим сильніше розвинені традиційні сектори (галузі, бізнеси), сфера послуг і коопераційні зв'язки між ними. Створення складних наукомістких високотехнологічних продуктів формує для економіки країни додаткову перевагу - експортні доходи. Чим

більше країна може виробляти (і експортувати) складних товарів, які не можуть повторити інші економіки і змушені їх імпортувати - тим багатшою буде економіка і вищий добробут її громадян.

7. Проведений аналіз дав змогу зробити висновок, що додана вартість вітчизняної промисловості в 2018 р. збільшилась порівняно з 2015 р. на 10697,8 млн. дол. США або на 54,1 %. Порівнюючи величину доданої вартості в промисловості України та промислово розвинених країн варто зазначити, що існує суттєвий розрив. Порівняно з доданою вартістю країн з транзитивною економікою простежується також розрив, проте дещо нижчий. Виявлена тенденція дає змогу зробити висновок, що в Україні доцільно здійснювати подальшу модернізацію промисловості. На сьогоднішній день в Україні розроблено проект Національної стратегії Індустрії 4.0. В стратегії 4.0 аргументується, чому наразі і в найближчі 5 років в Україні немає умов для будь-якого позиціонування серед лідерів, – провідних 20-30 постіндустріальних держав світу. Натомість, Україна може бути як мінімум регіональним лідером у сфері складних та наукоємних інженерних послуг як: програмування у сфері промислових хайтек-створення нових програмних продуктів, включно на нових технологіях 4.0; проектування (електричне, механічне, електронне, технологічне, будівельне тощо); промислова автоматизація та комплексний інжиніринг (включно з введенням в експлуатацію промислових об'єктів); розробка та виробництво складних, малосерійних або унікальних виробів.

8. Дослідження дало змогу визначити, що в умовах цифрової економіки суттєвих змін зазнає ринок праці будь-якої країни. Україна також не є винятком. Цифрові платформи дедалі більше змінюють формати роботи, а також змінюють уявлення про саме поняття роботи як серед компаній, так і серед робітників. Такі зміни несуть у собі водночас і великий потенціал користі для суспільства, і великі ризики. Розуміння цих ризиків є важливим для того, щоб розробити відповідні заходи, які можуть пом'якшити ці ризики і допоможуть з ними справлятися. Таким чином можна збільшити користь від трансформації світу праці, до якої призводять цифрові платформи. Враховуючи численні дослідження, які показали, що молодь надає перевагу працювати он-лайн вдома, доцільно обґрунтувати можливості розширення цифрового ринку зайнятості в Україні та запропонувати роботодавцям підключитись до даного проекту. Це зі свого боку надасть змогу знизити витрати на оренду офісних приміщень, матеріально-технічного забезпечення, а дані витрати направити на соціальне страхування працівників, котрі працюватимуть он-лайн.

9. Розробка промислової політики України в умовах цифровізації повинна базуватись на створенні нових можливостей для інвестиційної діяльності в промисловості, нових робочих місць, надавати поштовху для розвитку вітчизняної ІТ-індустрії загалом, та в сфері промисловості зокрема.

За темою дослідження було опубліковано:

1. Шкребець М.А. ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ЯК ОБ'ЄКТ АНАЛІЗУ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ / Актуальні проблеми розвитку економічної теорії в умовах глобалізації: Матеріали XV Всеукраїнської

науково-практичної конференції «Покританівські читання». – Одеса:ОНЕУ, 2019.- С. 85-88

Анотація

Шкребець М.А. «Теоретична основа промислової політики в умовах формування цифрової економіки»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 051 «Економіка» за магістерською програмою професійногоспрямування «Теорії та моделі управління економікою». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

В роботі розглянуто особливості промислової політики в умовах формування цифрової економіки в високорозвинених країнах світу. Описана теоретична основа розвитку промислової політики. Досліджено взаємозв'язок цифрової економіки та промислової політики.

Охарактеризований стан промислової політики в транзитивних країнах в умовах формування цифрової економіки.

Зроблений детальний аналіз діджиталізації України та її наслідки для економіки. Виявлені слабкі сторони цифрової економіки в Україні. Запропоновані шляхи удосконалення промислової політики для підвищення економічного рівня.

Ключові слова: цифрова економіка, промислова політика, діджиталізація, роботизація, додана вартість, інноваційність, ринок праці, технології, цифровізація.

Аннотация

Шкребец М.А. «Теоретическая основа промышленной политики в условиях формирования цифровой экономики».

Квалификационная работа на получение образовательной степени магистра по специальности 051 «Экономика» по магистерской программе профессионального направления «Теории и модели управления экономикой». - Одесский национальный экономический университет. - Одесса, 2019.

В работе рассмотрены особенности промышленной политики в условиях формирования цифровой экономики в высокоразвитых странах мира. Описана теоретическая основа развития промышленной политики. Исследована взаимосвязь цифровой экономики и промышленной политики.

Охарактеризованно состояние промышленной политики транзитивных стран в условиях формирования цифровой экономики.

Сделан подробный анализ диджитализации Украины и ее последствия для экономики. Выявлены слабые стороны цифровой экономики в Украине. Предложены пути совершенствования промышленной политики для повышения экономического уровня.

Ключевые слова: цифровая экономика, промышленная политика, диджитализация, роботизация, добавленная стоимость, инновационность рынок труда, технологии, цифровизация.

Abstract

Shkrebet M.A. “The theoretical basis of industrial policy in digital economy.”

Qualification work for obtaining an educational master's degree in specialty 051 “Economics” under the master's program of the professional course “Theories and models of economic management”. - Odessa National University of Economics. - Odessa, 2019.

The paper discusses the features of industrial policy in digital economy in highly developed countries. Theoretical basis for the development of industrial policy is described. The relationship between the digital economy and industrial policy is researched.

The state of transitive countries' industrial policy in the context of developing digital economy is characterized.

A detailed analysis of Ukraine's digitalization and its consequences for the economy is done. The weaknesses of digital economy in Ukraine are revealed. Ways to improve industrial policy to enhance economic level are proposed.

Keywords: digital economy, industrial policy, digitalization, robotics, added value, labor market innovation, technology.